

KISZÁRADÓ GAZDASÁGUNK

Immár három év után és a következő választások előtti évben, érdemes elgondolkodni a kormány eddigi teljesítményéről. Igaz, a politika sulykolja „Magyarország jobban teljesít”, de a valóság sok vonatkozásban ellentmondani látszik. Ugyanakkor az értékelésnél mindig alapkérdésként jelentkezik, mihez képest. Az EU átlagához, különösen pedig a szomszédos országokhoz képest aligha teljesít jobban: a visegrádi országok rangsorában Magyarország Csehország mögött másodikként szerepelt a kormányváltás idején, manapság talán már Lengyelország is megelőz bennünket és félő, hogy Románia is túlhaladja hazánkat az egy főre jutó GDP tekintetében.

A meghatározó gazdasági mutatók – növekedés, foglalkoztatás, eladósodottság, infláció és a költségvetési egyensúly – alapján sem állíthatjuk, hogy Magyarország jobban teljesít. 2010-12 között éves átlagban növekedésről nem beszélhetünk, a lakossági fogyasztás pedig érezhetően csökken, a munkanélküliségi mutató egyhelyben topog, a foglalkoztatottsági szint csak a kétséges közfoglalkoztatás és a külföldi munkavállalások miatt javult valamelyest. Az ország adósságállománya érdemben nem csökkent, a forint a meghatározó valutákkal szemben gyengült, 2010-12 között éves átlagban a nem megszorító intézkedések hatásaként az EU átlagnál jóval erőteljesebb volt, igaz, az utóbbi hónapban 2% alá mérséklődött. A költségvetés egyensúlyának javulása ugyan sikerrel járt és 2012-ben 2% alá került. A nem hagyományos eszközökkel kikényszerített költségvetési egyensúlyjavulás szépséghibája, egyrészt, a magyar növekedési források teljes kiszáradása, másrészt, a javulás átmeneti jellege, 2013-14-ben kötelező 3%-os hiány további kiigazításokat feltételez.

Mindezek fényében mindenki döntse el, hogy Magyarország tényleg jobban teljesít-e. Szerintem nem, de a nagy kérdés – amelyre soha nem lehet valós választ adni – hogy más kormányzás és gazdaságpolitika esetén Magyarország jobban teljesített volna?

Az elmúlt három év teljesítményének reális értékelése és megítélése, ugyan a jelenlegi gazdasági helyzetünkön aligha változtat, de mégis nagyon fontos a jövőben érvényesítendő gazdaságpolitika esetleges módosításánál, a kialakult nagyon nehéz gazdasági helyzetből való kilábalás útjának kijelölésénél. A magyar gazdaság kiszáradásának jellemzésére a 16-17%-ra esett beruházási rátát említtem. Nem vitatható, hogy egy gazdaság jövőbeni növekedésének kulcstényezője a beruházások és általában a modernizáció alakulása. Ha az elmúlt három évben a beruházások az állóeszközök fenntartásához sem biztosítottak elegendő forrást, miből remélhetünk növekedést a következő években. Itt figyelembe veendő, hogy a forint árfolyamának romlása a döntően importra alapozó beruhá-

zási eszközöket relatíve drágítja. Az elavult eszközökön és technológiákon alapuló termelésbővítés súlyos versenyképességi korlátokba ütközik, a bérek visszafogása pedig mélyre süllyesztheti a hazai fogyasztást. Ráadásul, nem csak a belső fejlesztési források minimalizálódtak, hanem a nem hagyományos politika következtében a válság előtti 2-3 milliárd dollárra tehető külföldi tőkebeáramlás is az ellenkezőjére fordult. A gáz nagykereskedelem és a gáztárolás kivásárlása, a MOL Nyrt.-ben lévő korábbi orosz érdekeltség megszerzése stb., a hazai fejlesztési forrásokat tovább szűkítette. A banktőke és a multinacionális cégek negatív megítélése a hazai gazdaság nemzetközi pozícióját a rendszerváltás óta nem tapasztalt mélybe taszította. Normális piaci indíttatású tőkebeáramlásra, részben a politikai beállítódás és a kiszámíthatatlanság, részben a leromlott infrastruktúra és a gyengülő vállalalkozói készség okán, aligha reménykedhetünk. Az egyedi alkuk alapján becsalogatott külföldi tőke, csak a versenytársakénál jóval nagyobb kedvezményekkel biztosítható. Ebben a tekintetben, ma már csak a nem létező Jordániából beáramló tőkére számíthatunk.

A jövőbeni gazdasági növekedésünket meghatározó szűken értelmezett növekedési tényezőkön túl, a politikai megosztottság a társadalom minden rétegét áthatja, az alkotmányosság-, a jogbiztonság megrendülése, valamint a kormány és a gazdasági-, társadalmi szereplők közötti partnerség hiánya stb. további nehézségeket támaszt.

Összefoglalóan: gazdaságunk 2010 óta a nemzetközi pénzpiacok szeszélyei és a magyaros gazdaságpolitika útkeresése között vergődik, a növekedés gazdasági alapjainak érdemi javulása nélkül. A konzisztens, a hazai adottságokra alapozó gazdaságpolitika megszületése még várat magára, csak politikai célok és álmok vannak, amelyek egyre távolodnak a hazai valóságtól. A gazdaságpolitikának álcázott politika hatásossága mindezek alapján egyre gyengül, miközben gazdaságunk a kiszámíthatatlanul változó külső és belső feltételek malmi között őrlődik.

Dr. Hegedűs Miklós